

Kuntalaisaloite: Koulupäivän alkamisaikaa yläkouluissa on myöhennettävä

Sivistyslautakunta 26.09.2023 § 93

Mäntsälän kuntaan on saapunut kuntalaisaloite ”Koulupäivän alkamisaikaa yläkouluissa on myöhennettävä”, joka on luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 14.2.2022. Aloitteen julkaisupäivämäärä on 28.2.2022 ja se on saapunut Mäntsälän kunnan kirjaamoon 5.6.2023.

Aloite:

”Murrosiässä biologinen vuorokausirytmä myöhästyy 2-3 tunnilla. Tämä on osoitettu useissa tutkimuksissa (kts. esim. Keränen, Matti, 2017 ja Partinen, Markku, 2014).

Meidän on vaikea nukahtaa ja herätä ajoissa. Olemme väsyneitä koko ajan, ja aamupäivällä on vaikea keskittyä koulussa. Keskittymisvaikeuksien vuoksi on vaikea muistaa ja oppia. Univajeesta voi seurata stressiä, masennusta ja ahdistusta.

Monella yläkoululaisella jää aamupala syömättä, koska herääminen on aamulla vaikeaa liian lyhyiden yönien vuoksi. Tämän aiheuttama energiavaje vaikuttaa keskittymiseen, ja monesti tulee napattua jotain energiapitoista nopeaa (esim. energiajuomia). Moni meistä kertoo myös, että perusaamutoimet kuten hampaiden harjaus, jäävät kiireessä tekemättä.

Ehdotamme, että koulu alkaa Mäntsälän yläkouluissa aikaisintaan klo 9.15. lukuvuodesta 2022-23 alkaen.

Lisätiedot

Tarpojavartio Naskar, Mäntsälän Metsäkävyt
Osallistujia yhteensä 7
Osallistujaluettelo liitteenä” (Sala JulkL 24, 32)

Tarpojavartio Naskar ja Mäntsälän Metsäkävyt ovat tehneet kuntalaisaloitteen, jossa ehdotetaan, että koulu alkaisi Mäntsälän yläkouluissa aikaisintaan klo 9.15. Kuntalaisaloite on jätetty jo 14.2.2022, mutta se on saapunut Mäntsälän kunnan kirjaamoon vasta 5.6.2023.

Kuntalaisaloitteeseen vastataan joulukuun 2023 sivistyslautakunnassa. Aloitteen valmistelussa otetaan huomioon koululaiskydyt, kouluruokailun ajankohdat, alakoulujen alkamisajat ja henkilöstön työajat sekä mahdolliset vaikutukset koululaisten vapaa-ajan harrastuksiin.

Valmistelija	Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi kuntalaisaloitteen valmistelun ja lähettää valmistelutilanteen tiedoksi aloitteen tekijöille.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Opetuspalvelut on yhteistyössä Riihenmäen ja Ehnroosin koulujen rehtorien kanssa valmistellut vastausta kuntalaisaloitteeseen. Lisäksi on kuultu molempien koulujen oppilaskuntien hallitusta.

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta määrittää oppilaiden opetuksen vähimmäistuntimäärän. Paikallinen opetussuunnitelma tarkentaa vähimmäistuntimäärää. Mäntsälän perusopetuksen 7.-9. -luokkien oppilaiden opetuksen viikkotuntimäärä lv. 2023-2024 on 30 h. Perusopetuksen kahdella ensimmäisellä vuosiluokalla oppilaan työpäivään saa kuulua enintään 5 oppituntia ja muina vuosina enintään 7 oppituntia (Poa 4 §).

Valtioneuvoston asetuksen mukaan 1.8.2024 lukien B1-kielen (ruotsi) vuosiviikkotuntimäärää lisätään yhdellä vuosiviikkotunnilla. Jatkossa B1-kieltä opetetaan kaksi vuosiviikkotuntia luokilla 1-6, kaksi vuosiviikkotuntia 7. luokalla ja kolme luokilla 8-9. Opetuksen järjestäjät voivat kohdentaa 8-9-luokkien vuosiviikkotunnit paikallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla omassa tuntijaossaan. Lv. 2024-2026 ovat siirtymäaikoja, jolloin tulee varmistaa nykyisten 7. lk. oppilaiden ruotsin kielen opetuksen viikkotuntimäärät vuosiluokilla 7.-9. viiden (5) tunnin viikossa mukaisesti. Käytännössä tämä edellyttää esim. puolen tai yhden viikkotunnin lisäystä vuosiluokille 8-9. Käytännössä edellä kuvattu tarkoittaa sitä, että oppilaiden viikkotuntimäärä kasvanee.

Nykytilan kuvaus yläkoulujen alkamisajankohdista

Riihenmäen koulun koulupäivän aikataulu

Kaikkien yläluokkien ryhmien koulu alkaa klo 8.30 ja pääsääntöisesti päättyy klo 14.20. Oppilailla, joilla on katsomusaineena elämänskatsomustiedon tai ortodoksisen uskonnon opetusta koulu päättyy yhtenä päivän klo 15.15. Heillä on katsomusaineen opetusta klo 14.30-15.15. Heillä saattaa lukuvuoden joissain jaksoissa olla hyppytunteja silloin, kun heidän omalla ryhmällään on ev. lut. uskonnon opetusta.

Riihenmäen koulu	7-9 luokat
1.tunti	8.30-9.15 päivänavaus 9.13
välitunti	9.20-9.30
2.tunti	9.30-10.15
välitunti	10.15-10.30/10.15-10.45 1. ruokailu 10.15
3.tunti	10.30-11.15/10.45-11.30 2. ruokailu 11.15
välitunti	11.30-11.45

4.tunti	11.45–12.30
välitunti	12.30–12.45
5.tunti	12.45–13.30
välitunti	13.30–13.35 (siirtymävälitunti)
6.tunti	13.35–14.20
7.tunti	14.30–15.15 (katsomusaineet: elämäkatsomustieto ja ortodoksinen uskonto)

Alaluokkien tunnit Riihenmäen koulussa alkavat joko 8.30, 9.15 tai 10.30, riippuen ryhmien lukujärjestyksistä. Ryhmillä on jakoryhmiä, joiden takia osa ryhmästä tulee aiemmin ja osa myöhemmin. Alaluokkien koulupäivä päättyy vaihdellen klo 12.30, 13.30, 14.20 tai 15.15. Alla olevassa taulukossa merkitty koulun päättymisajat ja ryhmien määrät.

Aloitus- /päättymis- - aika	MA	TI	KE	TO	PE
8.30	13 ryhmää (osa jakoryhmiä)	12 ryhmää (osa jakoryhmiä)	15 (osa jakoryhmiä)	14 ryhmää (osa jakoryhmiä)	10 ryhmää (osa jakoryhmiä)
9.15	1 ryhmä	4 ryhmää		1 ryhmä	4 ryhmää
10.30	2 ryhmää		1 ryhmä	1 ryhmä	1 ryhmä
Koulu päättyy					
12.30	4 ryhmää	3 ryhmää	5 ryhmää	1 ryhmä	3 ryhmää
13.30	4 ryhmää (osa jakoryhmiä)	8 ryhmää (osa jakoryhmiä)	7 ryhmää	10 ryhmää (osa jakoryhmiä)	9 ryhmää (osa jakoryhmiä)
14.20	8 ryhmää	5 ryhmää	6 ryhmää	6 ryhmää (osa jakoryhmiä)	
15.15		A2-espanjan ryhmä	1 ryhmä	1 ryhmä	

Ehnroosin koulun koulupäivän aikataulu

Kaikkien yläluokkien ryhmien koulu alkaa klo 8.35 ja pääsääntöisesti päättyy klo 14.20. Oppilailla, joilla on katsomusaineena elämäkatsomustiedon, islamin tai ortodoksisen uskonnon opetusta koulu päättyy yhtenä päivän klo 15.15. Heillä on katsomusaineen opetusta klo 14.30-15.15. Heillä saattaa lukuvuoden aikana olla hyppytunteja silloin, kun heidän omalla ryhmällään on ev. lut. uskonnon opetusta.

Ehnroosin koulu	7-9 luokat
1.tunti	8.35–9.20 päivänavaus 9.22
välitunti	9.25-9.30
2.tunti	9.30–10.15
välitunti	10.15–10.30/10.15–10.45

3.tunti	10.30–11.15/10.45–11.30 1. ruokailu 11.15–11.45
välitunti	11.30-11.45
4.tunti	11.45–12.30 2.ruokailu 12.00–12.30
välitunti	12.30-12.45
5.tunti	12.45–13.30
välitunti	13.30-13.35 siirtymävälitunti)
6.tunti	13.35-14.20
7.tunti	14.30–15.15 - katsomusaineet: elämäkatsomustieto ja ortodoksinen uskonto) - tulevana lukuvuonna 7. luokille ja 9. luokille tulee yksi tunti ruotsia lisää

Myllymäen koulussa alaluokkien tunnit alkavat pääsääntöisesti klo 8.30, mutta jotkut tunnit alkavat 9.15 tai 10.30, riippuen ryhmien lukujärjestyksistä. Alaluokkien koulupäivä päättyy vaihdellen klo 12.30, 13.30, 14.20. A2-espanjan ryhmän tunnit tiistaisin samoin kuin Riihenmäellä.

Ehnroosin ja Myllymäen koulut käyttävät Ehnroosin liikuntasalia ja käytön yhteissuunnittelu on mahdollistunut yhteisen koulupäivän rakenteen ansiosta. Myös ruokasali on yhteisessä käytössä ja samanlainen koulupäivän rakenne on mahdollistanut tarkoituksenmukaisten ruokailuvuorojen toteutuksen.

Koulukyytien näkökulma

Riihenmäen koulussa lukuvuonna 2023-2024 koulukuljetuksessa on 112 oppilasta (noin 30 %) 7.-9. luokkien oppilasta. Ehnroosin koulussa lukuvuonna 2023-2024 koulukuljetuksessa on 120 oppilasta (noin 29 %) 7.-9.luokkien oppilasta.

Koulupäivän aloituksen myöhentämisellä on iso vaikutus kuljetusjärjestelyihin. Riskinä on, että muutos lisää oppilaiden kuljetuksen odotusaikojen pituutta. Huomioitavaa on, että koulupäivän pidentyessä loppupäässä, ei bussivuoroja enää kulje tiettyihin suuntiin. Nykyiset kunnan sopimukset ovat voimassa kevääseen 2025 asti. Muutos vaikuttaa myös alaluokkien kuljetusten järjestämiseen.

Kouluruokailun näkökulma

Riihenmäen koulun 7.-9. lk. oppilaiden kouluruokailu on tällä hetkellä klo 10.15 ja 11.15. Riihenmäen oppilaskunnan hallituksen lausuman mukaan oppilaat käyvät mieluummin syömässä aikaisemmassa ruokailussa kuin myöhemmässä. Oppilaiden ruokailuaika kuitenkin vaihtelee päivästä riippuen.

Ehnroosin koulun 7.-9. lk. kouluruokailu on tällä hetkellä klo 11.15 - 11.45 ja 12.00 - 12.30. Myllymäen koulun 1.-6. lk. oppilaat ruokailevat Ehnroosin

ruokasalissa 10.15 - 10.45 ja 10.45 - 11.15 . Oppilaiden ruokailuaika vaihtelee päivästä riippuen.

Koulujen alkamisajat ja koulupäivän pituus, jos koulu alkaisi klo 9.15

Riihenmäen koulu

Riihenmäen koulu 7–9 luokat
1.tunti 9.15–10.00 päivänavaus 9.13
10.00-10.15 välitunti
2.tunti 10.15–11.00
11.00–11.15/11.00–11.30 1. ruokailu 11.00
3. tunti 11.15–12.00/11.30–12.15 2. ruokailu 12.00
välitunti 12.15–12.30
4. tunti 12.30–13.15
välitunti 13.15-13:30
5. tunti 13.30–14.15
14.15-14.30 (siirtymävälitunti)
6.tunti 14.30–15.15
7.tunti 15.15–16.00 (katsomusaineet: elämäkatsomustieto ja ortodoksinen uskonto, lukuvuonna 2024–2025 7.–9. luokilla yhtenä päivänä 7. tunti opetusta)

Jos koulu alkaisi vasta 9.15 ruotsin opetuksen lisätunnin takia 7. ja 9. luokilla koulu joko alkaisi yhtenä päivänä klo 8.30 tai päättyisi klo 16.00. Lisäksi katsomusaineista elämäkatsomuksen ja ortodoksinen uskonnon tunnit päättyisivät klo 16.00 tai vastaavasti järjestettäisiin aamulla klo 8.30-9.15.

Ehnoosin koulu

Ehnoosin koulu 7–9 luokat
1.tunti 9.15–10.00 päivänavaus 9.57
välitunti 10.00–10.15
2.tunti 10.15–11.00
11.00–11.15 /11.00–11.30 1.ruokailu 11.00
3.tunti 11.15–12.00 / 11.30–12.15 2.ruokailu 12.00
välitunti 12.15–12.30
4.tunti 12.30–13.15
välitunti 13.15 -13:30
5.tunti 13.30–14.15
välitunti 14.15–14.30
6.tunti 14.30–15.15
7.tunti 15.15–16.00 - katsomusaineet: elämäkatsomustieto ja ortodoksinen uskonto - lukuvuonna 2024–2025 7.–9. luokilla yhtenä päivänä 7. tunti opetusta

Katsomusaineiden tunnit ja lisätunti voisi olla myös 8.35-9.20. Myllymäen koulu joutuisi aikaistamaan ruokailuaan alkamaan esim. klo 10.00.

Henkilöstön työajat

Riihenmäen ja Ehnroosin koulut

Opetushenkilöstön yhteissuunnittelu-aika on tällä hetkellä iltapäivisin oppituntien jälkeen. Muutoksen myötä tämä ei enää mahdollistu. Ehnroosin ja Myllymäen kouluilla on oman koulun ys-ajan lisäksi tarve yhteiselle ys-ajalle. Ys-ajan toteuttaminen vaikeutuu lisäksi eri koulujen yhteisten opettajien osalta.

Mahdolliset vaikutukset koululaisten vapaa-aikaan ja harrastuksiin

Riihenmäen ja Ehnroosin koulujen liikuntasalin iltakäyttö alkaa klo 16.00 ja viimeiset vuorot päättyvät klo 22.00. Iltapäivällä koulupäivän jälkeen liikuntatilat ja muitakin koulun tiloja on varattu koulun omille kerhoille ja harrastustoimintaan. Tällöin myös iltakäyttövuoron, kerhojen ja harrastustoiminnan alkamisajankohtaa pitäisi siirtää myöhäisemmäksi. Oppilaskunnan hallitukset lausuman mukaan lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastukset alkavat jo klo 16.00 tai jopa klo 15.00. Tällöin koulun päättymisen ja harrastuksen välissä ei ehdi käydä kotona tai syödä ennen harrastuksia.

Riihenmäen koulun oppilaskunnan hallituksen näkemys koulupäivän aloittamisajankohdan siirtämiseen

Riihenmäen oppilaskunnan hallitus oli yksimielinen siitä, ettei koulupäivän pitäisi alkaa myöhemmin.

Tässä oppilaskunnan perusteluita:

- Monella oppilaalla olisi mahdollisuus mennä aikaisemmin nukkumaan, mutta moni päätyy kuitenkin selaamaan puhelintaan tai pelaamaan yömyöhään, jolloin voisi sen sijaan vaikuttaa väsymykseensä aamulla ja mennä aikaisemmin nukkumaan. Moni kuitenkin väsymisestä huolimatta päätyy valvomaan, vaikka koulupäivä alkaisikin 45 min myöhemmin.
- Jos henkilö omasta toiminnastaan johtuen on väsynyt aamuisin, ei 45 minuuttia ole niin merkittävä muutos, että se vaikuttaisi jaksamiseen aamuisin.
- Mäntsälässä koulut alkavat jo nyt ihan sopivaan aikaan, ei esim. klo 8.00.
- Moni harrastaa jotain Mäntsälän ulkopuolella, jolloin harrastuksen alkamisaikaa ei välttämättä siirretä yhden oppilaan tai koulun takia. Tämä voisi johtaa harrastuksen lopettamiseen.
- Moni harrastus alkaa myös jo klo 15. Jos koulupäivä päättyisi myöhemmin, ei harrastuksiin tai välipalalle kotiin välttämättä ehdi.
- Kouluruokailuista ollaan tälläkin hetkellä montaa mieltä. Monen mielestä ruokailut ovat tälläkin hetkellä liian myöhään. Entä jos niitä kuitenkin siirrettäisiin tunnilla tai kahdella eteenpäin? Tämä voisi johtaa myös siihen, että mennään väärille ruokailuvuoroille.
- Kun koulupäivä alkaisi myöhemmin, se myös loppuisi myöhemmin, jolloin kotiinkin pääsisi myöhemmin, jolloin nukkumaanmenoaikakin menisi myöhempään, joten nukkuma-aika ei välttämättä pitenisi, vaikka koulupäivä alkaisi 45 min myöhemmin.

- Oppilaiden vapaa-aika iltapäivästä ja illasta vähenisi.
- Voidaanko koko Keski-Uudenmaan laajuisia bussiaikatauluja muuttaa vain Riihenmäen koulun aikataulumuutoksen takia?
- Koulun kerhotoiminta voisi vähentyä tai kadota kokonaan, sillä koulun opettajat eivät voi loputtomiin aikaa koululla viettää muun työnsä ohella, koska kerhotkin alkaisivat myöhemmin, jos koulupäivä päättyisi myöhemmin. Osa oppilaista ei myöskään varmasti enää osallistuisi kerhoihin, jos ne alkaisivat myöhemmin.
- Nyt oppilaat lintsaaavat ensimmäisiä tunteja, koska eivät jaksaa herätä aamuisin, mutta jatkossa he saattaisivat lintsata viimeiset tunnit, koska eivät jaksaa olla niin pitkään koululla. Jaksaisivatko kaikki pimeimpinäkin aikoina olla koulussa neljäänkin asti?
- Kuljetusoppilaat joutuisivat silti luultavasti tulemaan samaan aikaan kouluun kuin ennenkin, jos bussiaikataulut eivät muutu. Silloin heidän kohdallaan koulujen myöhentämisellä ei olisi mitään hyötyä. Päinvastoin.

Ehroosin koulun oppilaskunnan hallituksen näkemys koulupäivän aloittamisajankohdan siirtämiseen

- Todennäköisesti oppilaat valvoisivat myöhempään, ei nähty myöhäistämällä suurta vaikutusta jaksamiseen
- Iltapäivän viimeisten tuntien jaksamisongelma pahenisi
- Valoisa harrastus – ja ulkoilu-aika jäisi iltapäivästä lyhyeksi
- Harrastustoimintaan osallistuminen vaikeutuisi, jos alkamisajankohtia ei pystyisi muuttamaan
- Ei ehdi levätä ja tehdä läksyjä ennen harrastuksiin lähtemistä
- Ilman koulukyytien aikataulujen muutoksia odotusajat pitenevät jopa kahteen tuntiin
- Miten huomioidaan alakoulujen, lukion ja Keudan kuljetukset? Vaatisiko huomattavaa lisärahoitusta kuljetuksiin?
- Koulun kerhotoiminta voisi loppua kokonaan
- Nykyisen koulupäivän alkamis- ja päättymisajankohtiin oltiin tyytyväisiä

Valmistelija	Opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi, rehtori Saija Hellström, sähköposti saija.hellstrom(@)mantsala.fi ja rehtori Jorma Malmivuori, sähköposti jorma.malmivuori(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta antaa esittelytekstin mukaisen vastauksen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle kuntalaisaloitteeseen Koulupäivän alkamisaikaa yläkouluissa on myöhennettävä Mäntsälässä. Lisäksi Sivistyslautakunta esittää, että kuntalaisaloite katsotaan tulleen selvityksen mukaisesti käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.